

ԼՈՒՍԱՔԵՐ

Լ Ր Ս Գ Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԻՆՏԵՍԱՐԻ ԵՒ ԵԱՐԱԹ ՕՐԵՐԸ

ՀԱՄԵ
ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ ԼՈՒՍԱՔԵՐ ԼՐՍԳՐԻ
ԳՈՇԻՐԷ
Administration du journal arménien
LOUSSAPER
Boîte Postale 868 Le Caire (Egypte)

	ԲԱԺՆԵԳԻՆ	
	ՊՐԶ	ՊՐԶ
Տարեկան	100	20
Վեցամսեայ	50	10
Եռամսեայ	25	5

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Կամակ և գրամ զրկել Վարչապետան հասցիներ
Չեապիրները ևս չեն պարձարի:
Մանուշանմարտ ճամար մտնաւոր պայմաններ:
Խմբագրատունը կը գտնուի Մանուշա փայտ խալիչ, բրաժուի
գծին վրայ, Գոթի և պար տը Թրանսի բաւաւիկն մէջ:

ԼՈՒՍԱՔԵՐԻ
Օ Ր Ս Գ Ր
ԵՂ. 25 Ոգոստոս
Սրբայն երեւոյա մարգարէին:
Չեաւրճութիւնը շատ սիրող մար-
դը ազգաւս կ'ըլլայ:
Ոգ. 26 Ոգոստոս
Պահ:
Ո՞վ որ ուղիւն չնայիր ևս կը
մնայ:

ՀԱՅՔԻ Կ. ՊՈԼԻՍ
ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ ԴԱՐՈՒ ՈՒԵԶԱՐ
ԺԳ. - ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆ ԴԱՍԱԿԱՐԳԸ
(Շար. նախորդ թիւին)

— Քանի որ ներքին կենաց մէջ
մտանք, իշխանակեմք և խաղաղութեան
թեան տխրանք սկսած է ճարակիլ,
մանաւանդ հարուստ գաւազարդին
արանց և կանանց մէջ, ու այդ ան-
ձեր, մանաւանդ կիներ պարճանօր
կը խտին թէ՛ գիշերներն լիցիւ-
խաղով կը զրօնան, թէ՛ ստէյ 20-30
ոսկի կը կորնցնեն կամ կը շահին
մէկ գիշերն... Այդ գումարներով
քանի անօթիներ կրնան կշտանել,
մերկեր հագուեցնել, ցարա՛ն գողա-
ցողներու նպատակը, ի մի բան բանի
թշուաւներու արտաւարներն որբել:

— Հակառակ այս ամենան՝ գեա
կ. Պարսկ վաճառականական հրապա-
րակին մէջ մեծ գեր մ'ունին հայերն
և գործաւնութեանց 70 0/0 ն իրենց
ձեռքն կը համարուի. տակէյ 20 տա-
րիներ տաւ 90 0/0 հայուն էր, և
որ հաւանականաբար երթալով պի-
տի նսազի այս համեմատութիւնն
քանի որ եւրօպական տարրերն, մա-
նաւանդ Գերմաններն այնչափ կը
նպատաւորուին:

Հայաբնակ գաւառացի մէջ վա-
ճառականութիւնն ամբողջութեամբ
Հայոց ձեռքն էր 20 տարիներ ա-
ռաջ: Այժմ օտար ազգութիւնը, մա-
նաւանդ իտալեր ևս սկսած են զրա-
զիլ առաւտուրով, զոր բաժաւերկու
համար ամեն կերպով կը նպատա-
ւորէ թուրք կառավարութիւնն:

Կ. Պարսկ Հայոց հրապարակին
վրայ վաճառականութեան մէջ ամե-
նէ տակի վաղորդներն կեանքացի-
ներն են, որք մեծաւ ժաւար իրենք

ստեղծած են իրենց զիրքն, կամ ի-
րենց հօրմէն ժաւարած են, սա-
կայն հաւանական է որ իրենց ներ-
կայ ընթացիկ իրենց գաւազներ և
մանաւանդ թմաներն ոչ թէ պիտի
ածեցնեն իրենց հարուստ թիւնն՝ այլ
պիտի փճացնեն:

— Ազգաւս արհեստներն, — բոլո-
քս թիւն, իրաւագիտութիւն, և ճար-
տարագիտութիւն երբեք աւելի Հա-
յոց յատուկ էին, այժմ կառավա-
րական ջանքով ու խրախուսելով
այլ ցեղերու մէջ ալ հասած են ու
կը համեմատուին արտաւարներու:
Գեղարուեստի մանաւոր ճի-
գ'ըն, մանաւանդ ճարտարագիտու-
թիւնն Հայոց յատուկ էր, այժմ ա-
ւելի ալ ցեղերու մէջ հասած են ու կը
համեմատուին արտաւարներու:
Թեւեթ, վարդապետութեան, բանգալու-
գործութեան և երաժշտութեան ճա-
շակն սկսած է աճիլ Հայոց մէջ:

Հայր եղած են թուրքից թաւ-
րանի հիմնադիրներն և նշանաւոր
տրաւեստաղէտներ տաւած են. իրր
15-20 տարիներէ իվեր հայ լեզու
թաւրանի ներկայացուցիչն առիւ-
րած բլլալան՝ տրաւեստաղէտներն
ցրաւեցան ու այդ ճաշակն կեանք
մեանիլ, և երբեք միայն եւրօպական
հրապարակներու վրայ կը փայլին:

— Արհեստներն, մանաւանդ ա-
ւելի թիւն, երկրամագործութիւն,
կոհայտարարութիւն, մանաւորութիւն
կրն. ի հնաց անաւ հայոց յատուկ
եղած են և են տակաւին: ճարքեր
արհեստից մէջ ալ լաւ վարդաներ
ունինք:

— Իրր արշաւանեայ և ծառայ
շատ հաւատարմ կը համարուի Հայն,
և ի հնաց անաւ փնտաւած է. է-
րապայիք շատ մը վարչութեանց մէջ
մեծ աւել բանած են այժմ, սակայն
վառահա թեան պաշտօնից մէջ միշտ
Հայն կը փնտաւի:

— Կ. Պարսկ Հայ պանդուխտներու
թիւն երբեք 300000 կ'անցնէր, այժմ
առնց թիւն մեծապէս նուազած է:
Մեծ գեղերէն իվեր Հայն այլ ևս
բնակիչ չէ, սակայն իր հաւատար-
մութեան համար գրաւատարներու
ու վաճառատանց իրր պահապան
կը նախընտրուի ցարգ:

— Հայ պանդուխտներու մի մասն

իրենց հայրենեայ վաճառականնե-
րու յանձնակատարներն էին՝ մեծ
մասն հայրենիք զրկուած են, ուս-
տի և վաճառականը ա՛ ճամբ կու-
գան ամեն տարի՝ կատարելու ի-
րենց պնտմներն, թէև սոցա եր-
թեկիկ մասին ամեն կարգի գժուա-
րութիւններ կը յարուցուին, այլ-
ազգի վաճառականներու նպատա-
ւորելու համար: Պանդուխտներու մի
մասն ուսանողներ էին և. Պարսկ
Թարձրագոյն վարժարանաց մէջ, ա-
ռնց թիւն մեծապէս նուազած է, և
երկրատարք հայերու է. Պարսկ գալլ
արդիւնաւ թուրահայոց օտար եր-
կիւններ երթն նոյն իսկ վաճառակա-
նութեան համար՝ խիստ գժուաւա-
ցած է, և նոյն իսկ երբեք անկա-
րաւոր չ'ըլլայ:

ԱՐԽԱՐԻՆԷ
Վ ԵՐԶ

ԿՈՎԱՍՍԵ ԼՍ ԱՆՅԱՅՐ

ԴԵՐԶԵՆԷ ԵՒ ԵՐԻՆ

Հարձակ կոխ, կատարած:

Ի կարպար այս բրտան թուով հրա-
տարակաւ հետալիր, Պարսկն բաշուած,
որ կը յայտնէ թէ՛ շարաթ օրէն իվեր թիւ-
րերն ու հայեր իրարու հաւ կը կուին,
էթէ երբէք այս տրտած լուրին մէջ թիւ-
րիմացութիւն մը չ'լայ՝ սոսկալի՛:

Հազիւ եկեղեցական կարուածներու
միտարարածութեան և պարսկերու բաշման
բերկրաթիւ լուրն ամենաւ սիրաւոր արա-
խացոց, և ահա՛ կովկասահայոց հորիզոնը
նորէն կը միմազնի, մանաւորապաւ ամպեր
կատակուելով...

Երբ վերջերս գրեթէ բաւորովին
լաւեամբ անցած էինք այն մասնակի-
րնդ հարաւորութեան, ապաւնութիւններուն թա-
ւաններուն և խոսքալոյ միջակայքուն
վրային, որոնք լուրի կ'ըլլային երբեք
էրկաւանան սարերու սարսաններն, ու
կայն, Երբի պաշարութիւն հեա, հազոր-
գաւած վերջին այս աղկաւոր լուրը մեզ
նարէն կը ցնցէ:

Կը ցնցէ, այս, բայց չի զարմացնի:
Ինչպէս կ'երկայ նորէն չէթման
ները ապարկել իջած են և յանուն աշ-
խարհաւեր գաղափարին սկսած են ամե-
նայն եռանդով զործելու...

Է. ահա Պարսկի զեռ չի շորացած
արիւնտ փողոցներուն մէջ՝ նորէն կը սկսի
հոսիլ հայու կարմիր արիւնք...

Ինչուա՞ մարգարէալան յայտնու-
թիւն մը բրած չ'լիւնէր ըլլանք՝ էթէ ը-
ռնք որ՝ նկատի ունենալով ներկայիս
իւս կառավարութեան զգալի հայերը ա-
ճած քորհնայաց արամալորութիւնները,
այս նոր աղկաւոր բացարձակ պնտան
զ'ըլլիլը կը գտնենք կարմիր թուրիմներ:
Էրբերս հայ լեզափոխալաններու
ցոյց տաւած կենդանութեան նշանները ու
բանը յայտնուեցան Իվերի զէպրով և ծե-
րանի Լիւնեանի սպանմամբ, Լուրմանը
զարձակ զրգոցին, և այս օրերս իր տի-
րապետած երկրին մէջ ահալին թուով
հայեր գորաղացնել յետոյ՝ իր անանա-
նելի արիւնտ փողոցներ կ'երկնցէլ զգալի
ուրիշ երեւոյթներ անսկաջ հայերու կողմ
այ, ինչ որ ոտաջին անգամ չէ:

Պարսկներ, տարակալ չիկայ թէ
բացի հայ լեզափոխալան գործունէութե-
նէն ուրիշ զրգոյն պնտան մալ անի
հիմա. ինչո՞ւ թուս կառավարութիւնը իր
բաղաբալանութիւնը փոխեց, և սկսեց հա-
լերուն բարեկամական աշքով նայիլ:

Իրաւութեան այս է, որ քանի Լու-
կաւ մէջ թուրիւրաւել, Պարսկ և բնկ-
զոյութիւն ունին, որոնք ցրուած ամեն
կողմ՝ լուրմանի յայցած համալրամալան
գաղափարը մարմնացնելու համար ալ մէկ
ջանք չեն խնայեր, հայերու կ'անքն ալ
միշտ վառալի տակ է:

Իրեքն, ինչպէս ուրիշ անգամներ ալ
բտուած է, մեր կովկասահայ լեզալորները
չ'զլար է միամտաբար թիւրքերու քրտած
հաւատ թեան ցոյցներուն ու խաղաղասիրա-
կան երկաւներուն հաւատանքն ինքզինք-
նին մասունն անհալորութեան...

Բաւական են այսքան գտն փոր-
ձեր...

Պէտք է միանգամ բնգմիշա և հաս-
տատալաւ համազօրն մեք լեզակացի կզ-
րալաւիցները թէ թիւրք անարիւն անիւրջ
յորձակութեան զեռ փնտը համար միշտ
կազմ ու պրտաւորութեան լիւն, հետը
եղածին լուրի գորտուր փնտարալաւա-
կան միջոցներ ձեռք անեկալի:

Իրիւք փրկութեան կը մը չ'լայ...

ԱՆՆՈՂՆԵՄՈՒԹԻՒՆ ՄԻՐ

Այսօր տարածված գիշեր հաճելի էր արարողունակ և զուրաբար...

Ինչպես Թրանսպարանտ տեսիլներով լի էին անտառները...

Իսկա՞մ աշխարհը կը տօնէր իր վեհապետին գահակալութեան արիւնքով...

Ո՛վ չի տեսնուիր աղւոր տեսարաններու ներկայ ըլլալը...

Շատ բնական էր ուրեմն որ արարողունակ խոստովանում էր...

Երբ խոստովանում էր իր անբախտ անցանքները...

Չգաղտնի հայ մը, միայն, արտասահմանի մէջ...

Ինչ կը նշանակէին այդ լուսավորութիւնները...

Ս.Օ.

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԹՈՒՐԻՔԻԱ

Կ. Պոլսէն «Թան»-ին կը հեռագրեն թէ ի յիշատակ Սուլթանի կեանքին փրկութեան...

Բ. Դուրը հակառակ պետութեան ծանուցագրերուն, կը մերժէ ընդունիլ Մալեգոյի...

ԳՏՆՈՒԱԾ ՌՈՒՄԻՐԵՐ

Երբ թերթերը կը յայտարարեն թէ Բիւրէի մէջ...

— Բեթղէմէն «Բիրամիտ»-ի թղթաւորները...

Կից կը գրէ թէ Սուլթանի գահակալութեան տարեգրքին...

ՈՒՐԱՐԱՆԻ ՄԵՋ

Ահա թիւ թիւով թուարկութիւնը որ կը տարբերակուի...

Պիտակները գիւղէն Նալարէթ անուն գործարար մը...

Սարգսսպանը կ'ուզէ փախչիլ, բայց ոտները...

Նոյն միջոցին հացագործ կնոջ արձակած ձայնէն...

Այն միջոցին, որ հիւանդանոցի դռան առջեւ...

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գալֆանան Որբանոցի խնամակալութիւնը որոշեց...

Տնտես. Խորհուրդը Բաղաճ. Երբ զովին հետ...

Պոստմէն մէջ սկսած է «Արմի» անունով հայերէն...

— Վանքի հայուհի մը, Տիկին Զարուհի...

Վերջին մեծ արուեստահանդէսին մէջ պրօնդէ մէտալ մը...

— Աթէնքի նախկին հովիւ և այժմ կարգաւոյժ...

— Զուարթնոց եկեղեցին երեւան հանող Խաչիկ վարդ.

ՌՈՒՍԱՀԱՅ ԿԱԼՈՒՄՆԵՐԸ

«Իրաւունք» լրագիրը ռուսահայ կալուածներու...

«Զրի և նոյն իսկ վտանգաւոր պոռտախօսութիւն...

Ահա այս համոզման շնորհիւ և վեհ. կաթողիկոսին...

Ահա այս համոզման շնորհիւ և վեհ. կաթողիկոսին...

Ահա այս համոզման շնորհիւ և վեհ. կաթողիկոսին...

ՆՈՒՄԱԿ ԼՈՂԱՆԷՆ (Զուրիցերիա)

Ամսոյ 17ին, Լոզանի Հայկազեան վարժարանին...

Առաջին անգամ էր որ մկրտութեան Խորհուրդը...

քին մէջ հայկական ծէսով:

Ծիսակատարն էր Փարիզի հայոց հոգ. հովիւը...

Որոշեալ ժամանակին, երբ հայ և օտարազգի...

Միւս կողմանէ հաստատութեան գեղեցիկ դիրքն...

Կրօնական մասէն վերջ սկսաւ ընդունելութիւնը...

Երեկոյեան դէմ ներկաները ցրուեցան շատ քաղցր...

Ահա թէ Բնչ կը գրէ «Կազէթ»-ը, իր 12 օգոստոսի...

«Փիլի ստանդ ճամբուն վրայ անցորդները կանգ...

Յաւախ է ըսել որ հայ թերթերը մինչեւ այսօր...

